

Sygn. akt VII U 4775/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2020 roku.

Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: st. sekr. Sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2020 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o umorzenie należności z tytułu składek

w związku z odwołaniem M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 13 grudnia 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 4775/19

UZASADNIENIE

W dniu 4 listopada 2019 r. **M. G.** złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 13 grudnia 2013 r., nr: (...), określającej należności podlegające umorzeniu oraz warunki, jakie muszą zostać spełnione, aby przedmiotowe należności zostały umorzone. Ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu celem wydania decyzji odpowiadającej przepisom ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony zaznaczył, że zaskarżona decyzja została mu skutecznie doręczona w dniu 2 października 2019 r., a o jej treści dowiedział się dopiero na skutek wszczętych przez organ rentowy postępowań egzekucyjnych. Wskazał, że pod adresem, w którym siedzibę ma prowadzona przez niego działalność, często dochodziło do dewastacji skrzynek oddawczych, a listonosz pozostawiał całą korespondencję na parterze budynku, nie wchodząc na kolejne piętra i nie doręczając przesyłek listownych osobiście do rąk adresatów. Podkreślił, że w jego przypadku nigdy nie zdarzyło się, aby nie podjął w terminie przesyłki pocztowej, a następnie nie spełnił warunków określonych w decyzji administracyjnej. Dodał, że większość przesyłek kierowanych do niego przez organ rentowy miało postać zwykłych listów, wysyłanych bez potwierdzenia odbioru. W chwili, w której dowiedział się o możliwych nieprawidłowościach w doręczeniu korespondencji ze strony organu rentowego, zwrócił się do ZUS o ponowne doręczenie mu decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r., co miało miejsce w dniu 2 października 2019 r. W dalszej kolejności ubezpieczony zaznaczył, że zaskarżona decyzja nie odpowiada przepisom ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą

działalność gospodarczą. Decyzja warunkowa winna bowiem precyzyjnie i ściśle określać, jakie należności nie podlegają umorzeniu oraz jakie warunki trzeba spełnić, by należności podlegające umorzeniu zostały umorzone. Decyzja ta nie może ograniczać się do ogólnikowego wskazania spłaty należności niepodlegających umorzeniu bez ich kwotowego wskazania. Taką interpretację przepisu art. 8 powołanej ustawy potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym wyraźnie wskazano, że decyzja wydana na podstawie ww. regulacji bez określenia kwot należności, które nie podlegają umorzeniu, o których mowa w przepisie art. 10 ust. 1 ustawy, dotknięta jest brakiem, powodującym jej nieważność. Ubezpieczony nadmienił także, że każde działanie władzy administracyjnej w demokratycznym państwie prawnym musi być podporządkowane zasadzie proporcjonalności, wyrażającej się w zastosowaniu takich środków, które będą odpowiednie i konieczne do osiągnięcia uprawnionego celu. Należy przy tym uwzględnić zasadę dobrej administracji zgodnie, z którą władze publiczne powinny działać z najwyższą sumiennością, zwłaszcza gdy przedmiotem jest bardzo istotne z punktu widzenia jednostki zabezpieczenie społeczne. Ubezpieczony podkreślił, że gdyby ZUS prawidłowo doręczył mu decyzję z dnia 13 grudnia 2013 r. to niewątpliwie wyjaśniłby, jakie kwoty z tytułu składek podlegają umorzeniu, a następnie złożył w ustawowym terminie odwołanie od tej decyzji. Na tej podstawie odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji ewentualnie o jej zmianę i prawidłowe określenie przez organ rentowy należności podlegających lub niepodlegających umorzeniu i określenie wysokości powstałego zadłużenia do spłaty lub jego braku (odwołanie z dnia 4 listopada 2019 r. k. 3-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 10 grudnia 2019r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swe stanowisko powołał się na art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, wskazując że na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która przed dniem 1 września 2012r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8, a także innej niż wymieniona w pkt 1 – umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Ust. 10 ww. przewiduje natomiast, że warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek. Organ rentowy zaznaczył, że w dniu 13 grudnia 2013 r. wydał decyzję, w której określił, jakie składki i w jakiej wysokości będą podlegały umorzeniu, za okres od lipca 2005 r. do grudnia 2008 r. Wskazał, że na dzień 4 lutego 2015 r., tj. na dzień ostatecznego terminu spłaty należności niepodlegających umorzeniu, na koncie M. G. widniały należności niepodlegające umorzeniu, które powinny być uregulowane jako warunek konieczny do umorzenia należności zgodnie z ustawą abolicyjną. Dodał również, że decyzja z dnia 13 grudnia 2013 r. została wysłana na prawidłowy adres, tj. ul. (...) lok. (...) i po dwukrotnej awizacji została doręczona w trybie zastępczym, tj. na podstawie art. 44 § 4 k.p.a. W związku z tym, że ubezpieczony nie wniósł od tej decyzji odwołania, stała się ona prawomocna z dniem 4 lutego 2014 r. Następnie w dniu 10 marca 2015 r. ZUS skutecznie poinformował odwołującego o zakończeniu postępowania w sprawie wniosku z dnia 11 kwietnia 2013 r. o umorzenie należności za okres objęty abolicją i o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych materiałów oraz zgłoszonych żądań, a w dniu 23 marca 2015 r. wydał decyzję o odmowie umorzenia należności z tytułu składek określonych w decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. Decyzja ta pomimo dwukrotnej awizacji w dniach 25 marca 2015 r. i 2 kwietnia 2015 r. nie została podjęta. Ubezpieczony odebrał ją osobiście dopiero w dniu 24 stycznia 2017 r. Organ rentowy zaznaczył, że na dzień sporządzenia odpowiedzi na odwołanie ubezpieczony nie posiada zadłużenia za okres podlegający abolicji, tj. styczeń 1999-luty 2009. Zadłużenie to zostało bowiem wyegzekwowane w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego, jak też pokryte wpłatami własnymi przez odwołującego. Na koncie płatnika widnieje obecnie zadłużenie jedynie za okres wrzesień-październik 2019 r. Mając na uwadze wszystkie wskazane wyżej okoliczności, organ rentowy wskazał, że zaskarżona decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (odpowiedź na odwołanie z dnia 10 grudnia 2019 r. k. 8-10 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. G. (NIP: (...) REGON: (...)), w okresie od lipca 2005 r. do grudnia 2008 r. prowadził jednoosobową pozarolniczą działalność gospodarczą z siedzibą przy ul. (...) lok. (...) w W.. Z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Zdarzało się, że zalegał z opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, w wyniku czego na jego koncie, prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, powstało zadłużenie (decyzja ZUS z 13 grudnia 2013r. k. 12-13 a.s., decyzja ZUS z 23 marca 2015r. k. 18-19 a.r.).

W dniu 22 kwietnia 2013 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, wniosek o umorzenie wszystkich nieopłaconych należności z tytułu składek, tj. w całości za okres objęty wskazaną powyżej ustawą, do opłacenia, których był zobowiązany z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, którą nadal prowadzi (wniosek o umorzenie należności z tytułu składek z dnia 22 kwietnia 2013 r., k. 1 a.r.). Postanowieniem z dnia 8 maja 2013 r. organ rentowy zawiesił postępowanie w sprawie wniosku z dnia 22 kwietnia 2013 r., po czym podjął je w dniu 29 listopada 2013 r. (postanowienie z dnia 8 maja 2013 r. k. 9, postanowienia z dnia 29 listopada 2013 r. k. 10-11 a.r.).

Po rozpoznaniu wskazanego wniosku organ rentowy wydał w dniu 13 grudnia 2013 r. decyzję nr (...), w której określił, że według stanu na dzień 22 kwietnia 2013 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek:

a) na ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2005 r. do grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 30.330,94 zł, w tym:

składki – 17.670,94 zł,

odsetki – 12.660,00 zł,

b) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca 2005 r. do grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 13.297,33 zł, w tym:

składki – 7.686,33 zł,

odsetki – 5.611,00 zł,

c) na Fundusz Pracy za okres od września 2005 r. do grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 2.626,92 zł w tym:

składki – 1.525,92 zł,

odsetki – 1.101,00 zł,

Zgodnie z pkt II wydanej decyzji warunkiem umorzenia należności była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Powyższa decyzja ZUS została wysłana na adres korespondencyjny wskazany przez płatnika składek we wniosku z dnia 22 kwietnia 2013 r., tj. ul. (...) lok. (...)w W.. Po dwukrotnej awizacji, która miała miejsce w dniach 19 grudnia 2013 r. i 27 grudnia 2013 r., korespondencja została zwrócona do nadawcy z adnotacją: „zwrot, nie podjęto w terminie”. Organ rentowy uznał ww. przesyłkę za doręczoną zgodnie z art. 44 k.p.a. Powyższa decyzja uprawomocniła się w dniu 4 lutego 2014 r. Okres 12 miesięcy na spełnienie warunków umorzenia zadłużenia z tytułu składek upłynął w dniu 4 lutego 2015 r. (decyzja ZUS z 13 grudnia 2013 r. wraz z kopertą k. 12-13 a.r.).

Pismem z dnia 10 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował ubezpieczonego o zbliżającym upływie 12-miesięcznego terminu na opłacenie należności niepodlegających umorzeniu na podstawie przepisów powołanej ustawy. Następnie pismem z 2 marca 2015 r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego o zakończeniu postępowania w sprawie wydania decyzji o odmowie umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek. Pismo

doręczono w dniu 10 marca 2015 r. (pismo z dnia 10 grudnia 2014 r. z kopertą k. 14, pismo z dnia 2 marca 2015 r. wraz z z.p.o. k. 15 a.r.).

W dniu 23 marca 2015 r. organ rentowy wydał decyzję nr (...) o odmowie umorzenia należności z tytułu składek określonych w decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. W uzasadnieniu powyższej decyzji wskazał, że M. G. nie spełnił warunku umorzenia należności, o którym mowa w art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej, tj. nie spłacił zadłużenia z tytułu składek, niepodlegającego umorzeniu na podstawie ww. ustawy w wyznaczonym terminie, tj. do dnia 4 lutego 2015 r. Powyższa decyzja ZUS została wysłana na adres korespondencyjny wskazany przez płatnika składek we wniosku z dnia 22 kwietnia 2013 r., tj. ul. (...) lok. (...) w W.. Po dwukrotnej awizacji, korespondencja powróciła do nadawcy z adnotacją: „zwrot, nie podjęto w terminie”. Organ rentowy uznał ww. przesyłkę za doręczoną zgodnie z art. 44 k.p.a. W dniu 24 stycznia 2017 r. ubezpieczony stawił się w siedzibie organu rentowego i odebrał decyzję osobiście (decyzja ZUS z dnia 23 marca 2015 r., k. 18 a.r.).

W dniu 26 lipca 2019 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wnioski o wznowienie postępowania administracyjnego zakończonego decyzją z dnia 23 marca 2015 r. i o uchylenie ww. decyzji z uwagi na słuszny interes strony i przywrócenie do obrotu prawnego decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. wraz z wnioskiem o udostępnienie akt sprawy zakończonych wydaniem decyzji nr: (...)i nr: (...). W dniu 25 października 2019 r. ubezpieczony dokonał wglądu do akt sprawy dotyczących umorzenia nieopłaconych należności na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Pismem z dnia 5 listopada 2019 r. ZUS poinformował ubezpieczonego o zakończeniu postępowania w sprawie wznowienia postępowania administracyjnego zakończonego decyzją z dnia 23 marca 2015 r. Powyższa korespondencja została odebrana przez ubezpieczonego w dniu 12 listopada 2019 r. (wniosek z dnia 26 lipca 2019 r., wniosek z dnia 25 października 2019 r., pismo z dnia 5 listopada 2019 r. – nienumerowane karty akt organu rentowego, zeznania odwołującego k. 53-54 a.s.).

W dniu 4 listopada 2019 r. M. G. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 13 grudnia 2013 r., nr: (...), inicjując niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 4 listopada 2019 r. k. 3-7 a.s.).

Na dzień 10 grudnia 2019 r. na koncie ubezpieczeniowym M. G. widnieje zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek za okres wrzesień-październik 2019 r. Jednocześnie ubezpieczony nie posiada zadłużenia składkowego za okres od stycznia 1999 do lutego 2009 r. Zaległe składki zostały uregulowane w drodze przeprowadzonych postępowań egzekucyjnych w ramach, których została wyegzekwowana kwota 100.000,00 zł. Pozostałe składki zostały uregulowane w drodze wpłat własnych dokonanych przez ubezpieczonego (okoliczność bezsporna, zeznania odwołującego k. 53-54 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego, których autentyczność oraz treść nie budziły wątpliwości Sądu i nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić wiarygodności. Niezależnie od tego podkreślić należy, że stan faktyczny w sprawie w zasadzie nie był sporny. Okoliczność zadłużenia M. G., okresy, za jakie składki nie zostały opłacone, wysokość składek i odsetek nie były przedmiotem sporu. M. G. nie kwestionował także wyliczeń organu rentowego i samego faktu nieopłacenia należnych składek. Zeznaniami ubezpieczonego Sąd dał wiarę za wyjątkiem tej części, w której ubezpieczony wskazywał na fakt nedoręczenia na adres prowadzonej przez niego działalności przesyłki zawierającej decyzję z dnia 13 grudnia 2013 r. Dla potwierdzenia tej okoliczności odwołujący nie przedstawił żadnych dowodów, a to na nim spoczywał obowiązek powiadomienia organu rentowego o zmianie adresu siedziby działalności jednak takiej informacji organowi rentowemu nigdy nie przekazał. Wobec powyższego, Sąd ocenił twierdzenia ubezpieczonego we wskazanym zakresie jako niewiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 13 grudnia 2013 r., nr: (...) podlegało oddaleniu.

Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551), na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8 (pkt 1), oraz innej osoby niż wymieniona w pkt 1 - umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Na podstawie art. 1 ust. 8 ww. ustawy abolicyjnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala też kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. W myśl art. 1 ust. 10 ww. ustawy - warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1 ustawy, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa powyżej, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (art. 1 ust. 11 ustawy). W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu (art. 1 ust. 12 ustawy). W razie niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 (art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy).

W niniejszej sprawie podstawowym i jedynym zarzutem ubezpieczonego skierowanym przeciwko zaskarżonej decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. był zarzut nieotrzymania przez niego ww. decyzji, w której organ rentowy określił warunki, które miał spełnić, aby jego wniosek o umorzenie zaległości składkowych został rozpoznany pozytywnie. Przypomnieć należy, że decyzją z dnia 13 grudnia 2013 r. organ rentowy określił, jakie należności z tytułu składek nieopłacone przez wnioskodawcę będą podlegały umorzeniu, pod warunkiem opłacenia w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji należności nie podlegających umorzeniu, tj. na ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2005 r. do grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 30.330,94 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca 2005 r. do grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 13.297,33 zł oraz na Fundusz Pracy za okres od września 2005 r. do grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 2.626,92 zł. Decyzją z dnia 23 marca 2015 r. organ rentowy odmówił natomiast umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP, wskazując, że wnioskodawca na dzień wydania tej decyzji nie spełnił ustawowych przesłanek umorzenia ww. należności, albowiem nie opłacił zaległości wskazanych w ww. decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. Uwzględniając wskazane regulacje, Sąd ocenił, że w rozpatrywanej sprawie stanowisko organu rentowego odpowiada prawu. Na wniosek M. G., decyzją z dnia 13 grudnia 2013 r. ZUS II Oddział w W. określił należności podlegające umorzeniu oraz warunki, jakie odwołujący musiał spełnić, aby do umorzenia tych należności doszło. Dodatkowo, pismem z dnia 10 grudnia 2014 r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego o zbliżającym się upływie 12-miesięcznego terminu na opłacenie należności

niepodlegających umorzeniu na podstawie przepisów powołanej ustawy. Odwołujący nie spłacił jednak powyższych należności, co spowodowało, że na dzień 4 lutego 2015 r., na jego koncie wciąż było zadłużenie z tytułu składek niepodlegających umorzeniu. To z kolei zasadnie skutkowało wydaniem przez organ rentowy zaskarżonej decyzji odmawiającej umorzenia należności z tytułu składek.

W ocenie Sądu, tłumaczenia wnioskodawcy, że nie otrzymał on decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. oraz nie wiedział, jakie są warunki umorzenia zaległości składkowych, nie zasługują na uznanie. Ubezpieczony jest osobą prowadzącą od wielu lat jednoosobową pozarolniczą działalność gospodarczą. W stosunkach ubezpieczeniowych od osoby takiej wymaga się z kolei zachowania chociażby minimum staranności w dbałości o własne ważne interesy. Analizując zachowanie M. G. na przestrzeni lat 2013-2017, nie można powiedzieć, aby wyżej wymieniony zachował jakąkolwiek dbałość o własne, jakże ważne sprawy. We wniosku o umorzenie należności z dnia 22 kwietnia 2013 r., jako adres do korespondencji ubezpieczony wskazał ul. (...) lok. (...) w W.. A zatem adres, na który ZUS kierował do odwołującego korespondencję był prawidłowym, a zarazem jedynym adresem, wskazanym przez M. G. do korespondencji. Pomimo złożenia wniosku w kwietniu 2013 r., ubezpieczony przez okres dwóch lat, tj. do momentu odebrania pisma z dnia 10 marca 2015 r. nie interesował się własną sprawą. Nie powiadomił też organu rentowego o zmianie adresu siedziby działalności bądź nie wskazał innego adresu do korespondencji z jednoczesnym zaznaczeniem, że pod tym adresem aktualnie przebywa. Skoro ubezpieczony jak twierdzi żadnej decyzji nie otrzymał, należała staranność nakazywała, aby po upływie pewnego okresu czasu (miesiąca, dwóch) sam dowiedział się w ZUS o stan rozpoznania jego sprawy. Zależało mu przecież na umorzeniu nie małych zresztą zaległości składkowych. Mimo tego ubezpieczony przez okres dwóch lat nie wykazał żadnego zainteresowania swoją sprawą. W Oddziale ZUS pojawił się dopiero w 2017 r. pomimo tego, że już w dniu 10 marca 2015 r. miał świadomość tego, że organ rentowy zakończył postępowanie w sprawie jego wniosku z dnia 11 kwietnia 2013 r. Wtedy to - zapoznając się z aktami sprawy zapoznał się też z decyzją z dnia 13 grudnia 2013 r. określającą warunki umorzenia należności składkowych - poznał kwoty należności z tytułu składek, których wpłata w określonym terminie warunkowała z kolei umorzenie innych należności składkowych. Zobaczył też znajdującą się w aktach zaadresowaną do niego i zwróconą ZUS -po podwójnym awizowaniu przesyłkę, zawierającą niedoręczoną korespondencję. I mimo pozyskania tej wiedzy nie zrobił nic, aby decyzję, której - jak twierdzi -nie otrzymał, wzruszyć. Czekał dalej, aż do dnia 26 lipca 2019 r. kiedy to złożył wniosek o wznowienie postępowania administracyjnego zakończonego decyzją z dnia 23 marca 2015 r. i o uchylenie ww. decyzji z uwagi na słuszny interes strony i przywrócenie do obrotu prawnego decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r. wraz z wnioskiem o udostępnienie akt sprawy zakończonych wydaniem decyzji nr: (...) i nr: (...). Takie zachowanie wnioskodawcy nie zasługuje na pozytywną ocenę, a wręcz przeciwnie świadczy o braku jego zainteresowania własnymi tak ważnymi sprawami. Organowi rentowemu w takim stanie rzeczy nie można zarzucić żadnych uchybień, w szczególności uchybień proceduralnych w zakresie prawidłowości doręczenia decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r., jak i następczego uznania tej decyzji za doręczoną, na podstawie art. 44 k.p.a. Dlatego powoływanie się przez ubezpieczonego na fakt nieotrzymania ww. decyzji, jako przyczyny mającej uzasadniać podważenie prawidłowości również decyzji z dnia 23 marca 2015 r. nie jest zasadne i nie mogło zostać uwzględnione.

Jednocześnie przypomnieć w tym miejscu trzeba, że z przepisu art. 316 § 1 k.p.c. wynika ogólna zasada obowiązująca w postępowaniu cywilnym, zgodnie z którą podstawą rozstrzygnięcia jest stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, przy czym nie budzi wątpliwości, że sformułowanie "stan rzeczy" obejmuje również stan faktyczny. Jednak w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zasada ta doznaje istotnego ograniczenia, bowiem sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy w chwili jej wydania. Postępowanie sądowe jest w tego rodzaju sprawach kontynuacją postępowania administracyjnego, a rola sądu sprowadza się do kontroli prawidłowości decyzji kończącej to postępowanie. W istocie bowiem pozytywne rozstrzygnięcie w decyzji o prawie do określonego świadczenia stanowi potwierdzenie spełnienia wszystkich przesłanek tego prawa, a więc wystąpić one muszą w dacie wydania decyzji. Skoro postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wszczyna się poprzez wniesienie odwołania od negatywnej decyzji organu rentowego, to postępowanie to ma na celu zweryfikowanie stanowiska tego organu wyrażonego w decyzji, a więc ze swej istoty weryfikacja ta nie powinna uwzględniać stanu istniejącego w dacie późniejszej niż data jej wydania. Zakres kognicji sądu ubezpieczeń społecznych jest więc ściśle uzależniony od tego, co było przedmiotem rozstrzygnięcia organu rentowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednak, że

zasada ta nie ma charakteru absolutnego. Ma ona uzasadnienie tylko wtedy, kiedy odwołanie się do art. 316 § 1 k.p.c. wypaczałoby charakter postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prowadziłyby do jaskrawego pominięcia odrębności tego postępowania poprzez całkowite pozbawienie znaczenia postępowania administracyjnego poprzedzającego postępowanie sądowe. Niebezpieczeństwa takiego nie ma jedynie w sytuacji, kiedy spełnienie się ostatniej z przesłanek prawa do świadczenia w trakcie postępowania sądowego jest oczywiste i na tyle pewne, że w zasadzie nie może być kwestionowane przez organ rentowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007r., III UK 25/07). Typowym przykładem tego rodzaju sytuacji może być osiągnięcie przez wnioskodawcę określonego wieku uprawniającego do świadczenia wkrótce po wydaniu zaskarżonej decyzji. W drodze wyjątku od tej zasady orzecznictwo dopuszcza zatem możliwość uwzględniania przez sąd okoliczności niebędących przedmiotem oceny w decyzji organu rentowego. Taka możliwość wchodzi w rachubę wówczas, gdy podstawa faktyczna rozstrzygnięcia zawartego w wyroku sądu dotyczy „okoliczności pewnych”. Wydanie w takiej sytuacji wyroku prowadzi do swoistego „skrócenia procedury” i jest podyktowane względami ekonomii procesowej. Eliminuje konieczność wystąpienia do organu rentowego przez osobę uprawnioną z kolejnym - tym razem zasadnym - wnioskiem o świadczenie niewątpliwie należne (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lipca 2000r., II UKN 55/00, OSNAPiUS 2002 Nr 2, poz. 49; z dnia 18 kwietnia 2001r., II UKN 335/00, OSNP 2003 Nr 1, poz. 19; z dnia 20 maja 2004r., II UK 395/03, OSNP 2005 Nr 3, poz. 43; i z dnia 2 sierpnia 2007r., III UK 25/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 293).

W rozpatrywanej sprawie decyzja ZUS z dnia 13 grudnia 2013 r. ma charakter decyzji ostatecznej i jako taka wiąże tutejszy Sąd. Ubezpieczony zaś nie zrobił nic, aby decyzję tę podważyć, czy wzruszyć. Dlatego też, Sąd - rozpoznając niniejszą sprawę nie jest władny badać zasadności ww. decyzji, w szczególności, że nie została ona uchylona ani zmieniona. Ponadto wskazać należy, że aktualnie ubezpieczony nie posiada zadłużenia za okres od stycznia 1999 do lutego 2009, a jedynie za miesiące od września do października 2019 r. W odwołaniu ubezpieczony domagał się uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Przepis art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. stanowi natomiast, że jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. W ocenie Sądu decyzja wydana w przedmiocie wniosku o umorzenie należności składkowych nie mieści się katalogu spraw, na jakie wskazuje wymieniony przepis, bowiem nie nakłada na odwołującego żadnego zobowiązania, nie ustala również jego wymiaru ani nie obniża świadczenia. Niezależnie od tego, co jest wystarczające, by w/w normy nie stosować w przedmiotowej sprawie, Sąd nie stwierdził, aby do wydania zaskarżonej decyzji doszło z rażącym naruszeniem prawa. Decyzja ta została również wysłana na prawidłowy adres wskazany przez ubezpieczonego we wniosku o umorzenie należności. W jego treści ubezpieczony wskazał także, że nadal prowadzi działalność gospodarczą pod ww. adresem. Odwołujący nie zgłosił przy tym żadnych zastrzeżeń pod kątem wskazanej decyzji, a odwołanie wniósł dopiero po upływie 6 lat. W takiej sytuacji nie ma podstaw, aby ocenić, że wydanie przez ZUS zaskarżonej decyzji, było rażąco wadliwe. To z kolei oznacza, że nie ma podstaw, aby - z uwagi na powołane argumenty - zastosować w sprawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 13 grudnia 2013 r., o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.St.